

פנסיה חובה לעצמאים

בסוף שנת 2016 אישרה הכנסת את חוק פנסיית חובה לעצמאים והחל משנת 2017 חייבים כל העצמאים במדינת ישראל להפקיד כספים לתוכנית פנסיונית לקצבה (קרן פנסיה, ביטוח מנהלים, קופת גמל). החוק משלים את החקיקה משנת 2008 במסגרתה חויבו כל המעסיקים להפקיד לפנסיה ולפיצויים עבור עובדיהם (שיעור ההפרשה לשכירים עומד היום על 6% עובד ו-6.5% מעביד לקצבה ו-6% נוספים הפקדת מעביד לרכיב פיצויים).

מטרת החוקים הללו לדאוג כי בהגיענו לגיל פרישה, העומד היום על 67 לגברים ו-62 לנשים, נוכל להתקיים בכבוד ואף יותר מאותה מקצבה. ואכן מי שיופקדו עבורו סכומים לפנסיה החל מגיל צעיר (תחילת שנות העשרים של חייו) יגיע לגיל פרישה עם קצבה מכובדת, כאשר אנחנו כוללים את ההפרשות לפיצויים כחלק מהפנסיה.

על מי חל החוק?

חובת ההפקדה חלה על כל עצמאי, למעט עצמאי שמתקיים לגביו בתום שנת המס אחד מהתנאים הבאים:

1. טרם מלאו לו 21 שנים.
2. הוא הגיע לגיל פרישה מוקדמת – גיל 60.
3. טרם חלפו 6 חודשים מהמועד שנרשם לראשונה כעוסק (מורשה או פטור) במע"מ.
4. חובת ההפקדה לא תחול על עצמאי שמלאו לו 55 ביום תחילתו של החוק (01.01.2017), דהיינו ילידי 1962 ומטה).

מה הסכומים אותם חייב העצמאי להפקיד?

ההכנסה החייבת בהפקדה של העצמאי היא לפי הרווח השנתי, הכנסתו של העצמאי בניכוי ההוצאות המותרות והניכויים הנוספים המותרים ולפני קיזוזים ופטורים:

1. על ההכנסה החייבת עד גובה מחצית השכר הממוצע במשק* 4.45%
2. על ההכנסה החייבת העולה על מחצית השכר הממוצע במשק ועד לשכר הממוצע במשק 12.55%
3. על הכנסה חייבת מעל השכר הממוצע במשק אין חובה להפקיד
4. מהסכומים שהעצמאי חייב להפקיד בגין הכנסה חייבת בהפקדה, יש להפחית סכומים שכבר הפקיד כעמית עצמאי או שהופקדו בגין משכורתו המבוטחת כשכיר (שכרו הפנסיוני כשכיר).

* השכר הממוצע במשק בשנת 2023 הינו **142,440** ש"ח (11,870 ש"ח בחודש)

את הסכומים יש להפקיד עד תום שנת המס בגינה הם מבוצעים, עצמאי שלא יפקיד את הסכומים בהתאם לחוק או שהפקיד סכום נמוך יידרש להשלים את ההפקדה לאחר הגשת הדו"ח השנתי ואם לא יעשה זאת יקבל קנס בגובה 500 ₪

מהסכומים אותם מפקיד עצמאי בתוכנית פנסיונית, יש לייחס ל"מרכיב חיסכון למצב אבטלה" 1/3 מכל הסכומים שהפקיד ועד לתקרה שנתית של 13,310 ש"ח (ב 2023). מרכיב חיסכון למצב אבטלה הוא הסכומים אותם הפקיד העצמאי לשם משיכתם במצב אבטלה – מצב שבו העצמאי חדל לעסוק במשלח ידו, או סגר את העסק, או הגיע לגיל פרישה ואין לו הכנסה חייבת בהפקדה.

עם כניסת החוק לתוקף, יוענקו הטבות מס נוספות לעצמאים כדלקמן:

1. הגדלת הטבת המס לזיכוי מ- 5% ל- 5.5% (סה"כ שיעור ההטבה לניכוי וזיכוי יעלה מ- 16% ל- 16.5%) ובתנאי שלא הפקיד סכומים לרכישת כיסוי מפני אובדן כושר עבודה וזאת עד לתקרה של 208,800 ש"ח (2017)
2. הפחתת דמי הביטוח הלאומי ל- 5.97% על חלק השכר שאינו עולה על 60% מהשכר הממוצע (7,122 ₪) והעלאת דמי הביטוח הלאומי ל- 17.83% על חלק השכר העולה על 60%.
3. עצמאי שסגר את עסקו יוכל למשוך כ"פיצויים פטורים" עד 1/3 מהסכום שצבר (גם בגין הפקדות בקופ"ג עצמאית מתקופה שקודמת לחוק) או מספר שנות העבודה כפול הכנסתו החודשית עד תקרה של 13,310 ₪, בניכוי פיצויים פטורים שנמשכו בתקופה זו.

חשוב לציין כי משיכת כספים אלו בפטור נכנסת לנוסחת הקיזוז (לפי תיקון 190 לפקודה) ותקטין את סל הפטור על הפנסיה לו יהיה זכאי.

4. הטבת המס על הפקדה בקרן השתלמות לעצמאים השתנתה כך שעצמאי יוכל להפקיד עד 4.5% מההכנסה הקובעת ועד לתקרה ויקבל על כולה ניכוי לצורך מס הכנסה (יופחת מההכנסה החייבת למס הכנסה) שלא כבעבר שהעצמאי יכול היה להפקיד עד 7% כאשר על ה 2.5% הראשונים לא היה מקבל הטבה במס ורק על ה 4.5% הנוספים היה מקבל את ההטבה של הניכוי.

לסיכום מדובר על חוק שעושה תיקון חשוב לעצמאיים לטווח הארוך ואף על פי שזה לו נראה כעת יש לו חשיבות גדולה לבטחון הכלכלי האישי והמשפחתי של העצמאי. יש לקחת בחשבון את הסכומים הללו ורצוי מאד לא לחכות לסוף השנה אלה להתחיל ולהפקיד כבר כעת המהלך השנה ולקראת סוף השנה להשלים הפקדות המידת הצורך.

בברכה,

אהד בלייר, רו"ח

ינואר 2023

הפקדה שנתית	הכנסה שנתית חייבת	הפקדה חודשית	הכנסה חודשית חייבת	
3,169	71,220	264	5,935	עד מחצית השכר הממוצע 4.45%
8,938	71,220	745	5,935	על חלק השכר בין מחצית השכר הממוצע ועד לשכר הממוצע במשק 12.55%
12,107	142,440	1,009	11,870	סה"כ על הכנסה חייבת בהפקדה בגובה השכר הממוצע במשק לשנת 2023